

Nova pravna rešenja za klimu Evropske unije i njihov značaj za lokalne samouprave: Sa osvrtom na primenu u Srbiji

Varvara Aleksić LLM

Pravnica u oblasti energetike i doktorantkinja na Centralno
evropskom univerzitetu u Beču, Austrija

7. oktobar 2021.

Pariski sporazum



- Pravno obavezujući sporazum usvojen od strane 196 država članica Okvirne konvencije UN o klimatskim promenama (UNFCCC) 2015. godine.
- Zakon o potvrđivanju Sporazuma iz Pariza, *Službeni glasnik RS*, br. 4/2017,

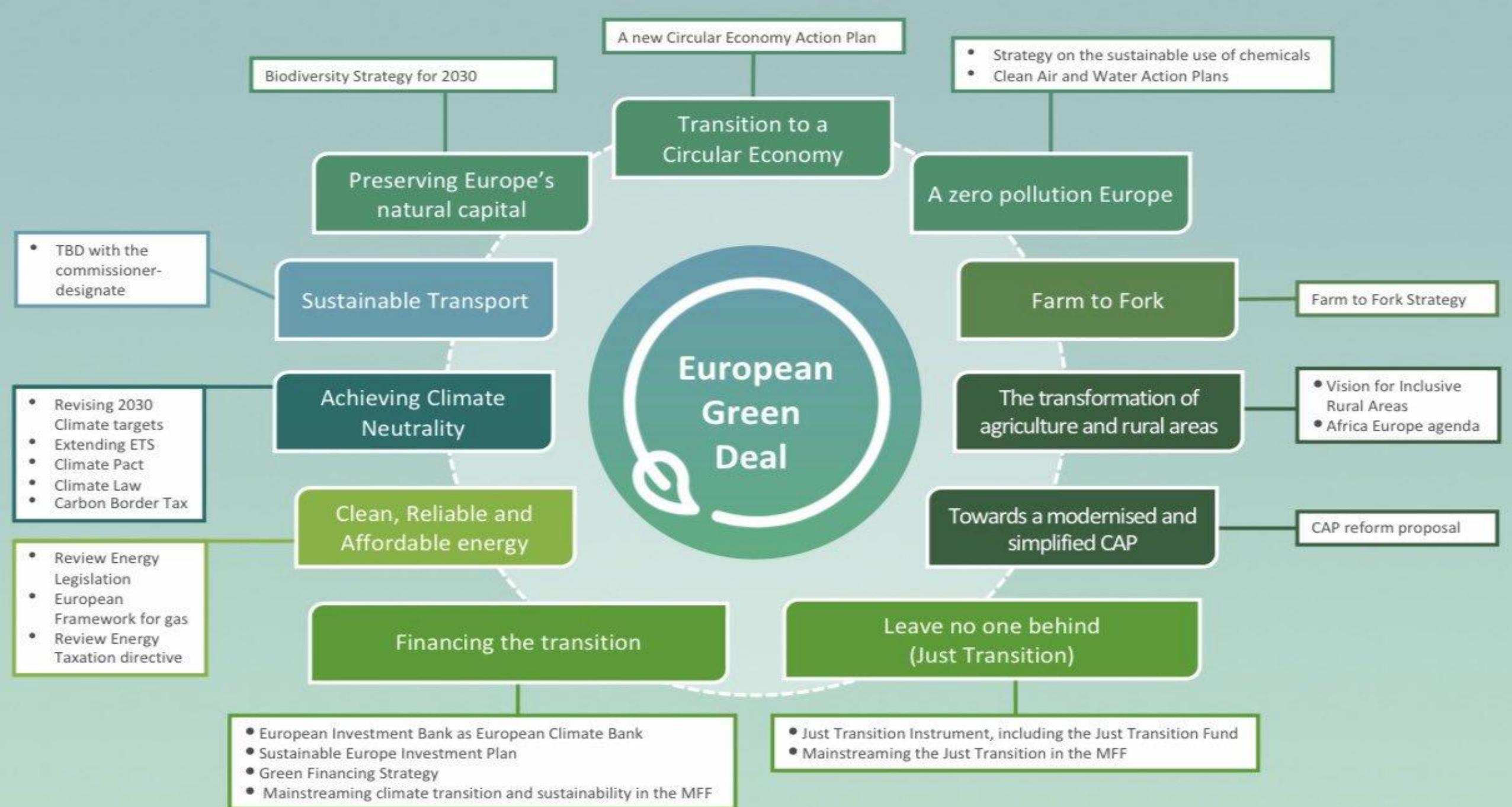
Pariski sporazum

- Član 2 - Predviđa da svaka strana treba da:
 - **zadrži povećanje globalne prosečne temperature znatno ispod 2 °C** u odnosu na predindustrijski period i
 - **nastavi sa naporima da ograniči porast temperature na 1,5 °C** u odnosu na predindustrijski period.
- Član 4 stav 3 - Predviđa da je svaka strana obavezna da pripremi svoje nacionalno određene doprinose (**nationally determined contribution (NDC)**) koji idu ka globalnom cilju i odražavaju najveću moguću ambiciju i princip zajedničke i različite odgovornost, u odnosu na različite nacionalne karakteristike.
- Samit u Glazgovu u novembru 2021. g. gde će se revidirati ciljevi i mere.

Čist energetski paket (Clean Energy Package)

- Odgovor EU na Pariski sporazum
- 8 zakonodavnih akata
- Najavljen 2016. g, usvojen 2019. g.
- Postavlja ciljeve za 2030:
 - OIE CILJ 32% udela OIE u energetskom miksu,
 - EE CILJ 32,5% povećanje eneregetske efikasnosti,
 - GHG CILJ 40% smanjenje gasova sa efektom staklene baste.
- Uvodi integrisane energetske i klimatske planove.





Evropski klimatski zakon (Climate Law) usvojen 2021. g.

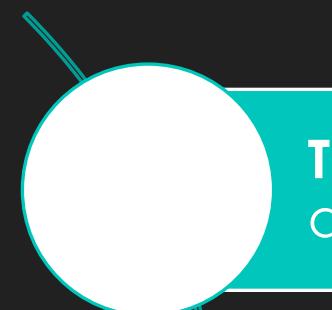
- Zadatak da odredi pravnoobavezući cilj:
 - od **nula emisija GHG do 2050. g.** u poređenju sa 1990. g.
 - od **najmanje 55% smanjenja emisija GHG do 2030. g.** u poređenju sa 1990. g.

Mehanizam za međunarodno usklađivanje ugljeničnog intenziteta (CBAM)

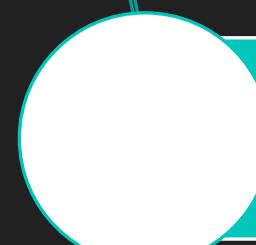
- EU želi da obezbedi **da ne dođe do izmeštanja ugljenično intenzivne proizvodnje van EU** gde su manje rigorozne politike u oblasti klimatskih promena ili **da proizvodi iz EU budu zamjenjeni sa onima iz uvoza sa većim ugljeničnim intenzitetom**, već da **podstakne industrije van svojih granica i doprinese smanjenju globalnih emisija**.
- EU Komisija u julu 2021. godine usvojila **predlog Uredbe** koji reguliše mehanizam za međunarodno usklađivanje ugljeničnog intenziteta i obuhvata sledeće sektore: **cement, gvožđe, čelik, aluminijum, veštačka đubriva i električnu energiju**.
- **Predviđa se primena Uredbe u 2 faze:**
 1. Pojednostavljena verzija **od 1. januara 2023. g.** koja će obuhvatati obavezu uvoznika da izveštavaju o emisijama koje se emituju tokom proizvodnje proizvoda.
 2. Puna primena **od 2026. g.** kada će uvoznici u EU morati da na godišnjem nivou do 31. maja za kalendarsku godinu koja prethodi, dostave ukupnu količinu izvezene robe i ukupnu količinu emisija i shodno tome predaju odgovarajući iznos CBAM sertifikata koji odgovara ukupnom broju emisija.

Zelena agenda za Zapadni Balkan

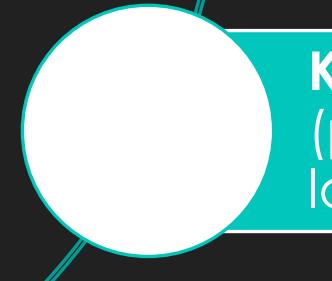
**Uključivanje
lokalnih
samouprava**



Tranzicija regiona zavisnih od uglja (razmena
dobrih praksi, strategija i projekata)



Pilot studija za regione u industrijskoj tranziciji
(inovacije i veštine za ekonomsku tranziciju)



Konvent gradonačelnika za klimu i energetiku
(primena EU ciljeva kroz strateško planiranje na
lokalu)

Novi paket zakona u energetici u Srbiji

[LINK KA PRIKAZIMA ZAKONA UPES](#)

- Zakon o izmenama i dopunama Zakona o energetici, *Službeni glasnik RS*, br. 40/2021
- Zakon o energetskoj efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije, *Službeni glasnik RS*, br. 40/2021
- Zakona o korišćenju obnovljivih izvora energije, *Službeni glasnik RS*, br. 40/2021
- Zakona o izmenama i dopunama Zakona o rudarstvu i geološkim istraživanjima, *Službeni glasnik RS*, br. 40/2021

УДРУЖЕЊЕ ЗА ПРАВО
ЕНЕРГЕТИКЕ СРБИЈЕ

Тадеуша Кошћушића 30
Београд

office@upes.rs
www.upes.rs



УПЕС

С С С

ПРИКАЗ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О РУДАРСТВУ И ГЕОЛОШКИМ ИСТРАЖИВАЊИМА

Након пет година примене Закона о рударству и геолошким истраживањима, по оценама како субјеката који су га користили у пракси тако и шире стручне јавности дошло је време за доношење његових измена и допуна како би се омогућило ефикасније остваривање циљева одређених његовим усвајањем. Стога се у пакету недавно усвојених енергетских прописа нашао и Закон о изменама и допунама закона о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник Републике Србије" бр. 40/2021) (у даљем тексту: Закон), чија ћемо по нашем мишљењу најзначајнија решења представити у овом приказу.

Иако не доноси тако значајне новине у српско енергетско законодавство као нпр. Закон о коришћењу обновљивих извора енергије или Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије, његов значај је у томе што додатно разрађује и употпуњава постојећу законску материју уз истовремено даље усклађивање са релевантним прописима Европске Уније. Законом су извршене измене и допуне иницијалног законског текста првенствено у три области: а) утврђивање и прецизније тумачење већ постојећих законских процедура имајући у виду специфичности различитих врста минералних сировина и геолошких ресурса; б) усклађивање са прописима из области заштите животне средине и других области и в) увођење електронског пословања у поступке уређене законом.

ион о
кон о
» ОИЕ
јорбе
ктору
« низ
једне
јоја, а
иене.
ака
тској
трава
етске

је за
ршке
атуса
ћење
ћење
јрива
етици
тупио
јодни
ја све
гребе
'оком
си за
тике

јване
ишне
енту
етске
ргије
он је
тских

2018 -
оквир
јећим
тична
дност
јвима

етици
тупио
јодни
ја све
гребе
'оком
јнова,
зна је
југ и
'етске
јзвоју

1

Integrисани energetski i klimatski planovi (Zakon o energetici)

- Ministarstvo energetike priprema plan koji sadrži:
 - 1) **pregled trenutnog stanja** u pogledu relevantnih politika;
 - 2) **nacionalne ciljeve** koji se odnose na sledeće oblasti:
 - (1) dekarbonizaciju u pogledu **emisija gasova sa efektom staklene bašte i energije iz obnovljivih izvora,**
 - (2) **energetsku efikasnost,**
 - (3) **energetsku sigurnost,**
 - (4) **unutrašnje energetsko tržište,**
 - (5) **istraživanje, inovacije i konkurentnost;**
 - 3) **projekcije ostvarivanja ciljeva** iz tačke 2) ovog stava sprovodenjem postojećih politika i mera;
 - 4) **pregled planiranih politika i mera** koje se odnose na ostvarivanje ciljeva iz tačke 2) ovog stava i pregled finansijskih sredstava potrebnih za njihovo ostvarivanje, kao i indikatore za praćenje;
 - 5) **procenu efekata planiranih politika i mera za ostvarivanje ciljeva** iz tačke 2) ovog stava.
- Plan usvaja Vlada na period od 10 godina i prati njegovo sprovođenje.

Zakon o klimatskim promenama

- Usvojen 2021. g.
- UPES Prikaz Zakona o klimatskim promenama



ПРИКАЗ ЗАКОНА О КЛИМАТСКИМ ПРОМЕНАМА

Након што је неколико година био у фази нацрта, дуго очекивани Закон о климатским променама ("Службени гласник Републике Србије" бр. 26/2021) (у даљем тексту: Закон) је угледао светлост дана. Ово није први пут да одредбе о климатским променама постају део домаћег законодавства с обзиром на чињеницу да је Закон о заштити ваздуха ("Службени гласник Републике Србије" бр. 36/2009, 10/2013 и 26/2021 – др. закон) који је усвојен 2009. године садржао нешто већи број одредби које су се односиле на климатске промене поред других прописа који су такође садржали ове одредбе укључујући ту и Закон о потврђивању Кјото Протокола уз Оквирну конвенцију Јединињених нација о промени климе ("Службени гласник Републике Србије", бр. 88/2007 и 38/2009 – др. закон), Закон о потврђивању Споразума из Париза ("Службени гласник Републике Србије" бр. 4/2017) и друге ратификоване међународне конвенције које се баве климатским променама. Међутим, до доношења Закона, прописи о климатским променама нису били на систематичан начин уређени у српском законодавству и због тога је његово доношење системски важно у даљем стратешком развоју прописа за борбу против климатских промена.

УДРЖЕЊЕ ЗА ПРАВО
ЕНЕРГЕТИКЕ СРБИЈЕ

Тадијуша Кошнуковића 30
Београд

office@upes.rs
www.upes.rs

Законодавац истиче три основна разлога за доношење Закона: 1) успостављање система за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште (у даљем тексту: GHG) и прилагођавање на измене климатске услове; 2) испуњење обавеза према међународној заједници, тачније Оквирној Конвенцији УН о промени климе и њеног Споразума из Париза; и 3) усклађивање

Kako će se nova pravna rešenja primenjivati i koja je uloga jedinica lokalne samouprave?

PRIMENA



PRAĆENJE REZULTATA PRIMENE



Sledeći koraci ...

Otvaranje dijaloga o smeru razvoja energetskog sistema uz podizanje svesti o održivoj energiji

Utvrđivanje ciljeva za 2030

Integriranje energetskih i klimatskih politika i planova

Otvaranje Klastera 4 i pregovaranje poglavlja 15 u okviru EU integracije



Komentari i
pitanja

Email: aleksic_varvara@phd.ceu.edu
LinkedIn: Varvara Aleksić